ONTWERP 09/03/2023

Charter voor duurzaamheid tijdens het Belgische Voorzitterschap EU2024

1. Doelstelling

Van 1 januari tot 30 juni 2024 zal België het roterende voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie opnemen, hierna 'Voorzitterschap EU2024' genoemd. Tijdens die periode zullen de federale en gefedereerde entiteiten instaan voor de praktische organisatie van allerhande evenementen. België hecht een groot belang aan duurzaamheid en werkte daarom voor het Voorzitterschap EU2024 een duurzaamheidscharter uit. Bovendien wenst België te focussen op de kerntaken van een roterend voorzitterschap en kiest het daarom bewust voor soberheid.

Dit charter weerspiegelt het engagement van de betrokken federale en gefedereerde entiteiten bij het Voorzitterschap EU2024 om te streven naar een zo duurzaam mogelijke organisatie van hun evenementen.

Een gemotiveerde afwijking van het charter kan mogelijk zijn, met name om redenen van protocollaire aard, sanitaire aard, en/of om veiligheidsredenen. Het charter doet geen afbreuk aan de Belgische wetgeving, onder meer de wet inzake overheidsopdrachten, die onverminderd van toepassing blijft.

2. Definities

2.1 Duurzaamheid

De maatregelen in dit charter willen bijdragen aan de “Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen”, en zijn gegroepeerd per categorie: thema, inclusie, gendermainstreaming, mobiliteit, afval, energie, catering en lokale economie, communicatie en locaties/overnachtingsplaatsen.

De maatregelen concretiseren het streven naar duurzame consumptie en productie, de strijd tegen klimaatopwarming, het behoud van natuur en biodiversiteit, de integratie van het perspectief van gendergelijkheid in het beleid, en een volwaardige deelname van personen met een handicap op gelijke voet met andere burgers.

2.2 Verbintenissen en aanbevelingen

Het charter bestaat uit twee soorten maatregelen. Enerzijds zijn er verbintenissen, die het engagement van het Voorzitterschap EU2024 weergeven. Anderzijds worden er ook aanbevelingen geformuleerd die de duurzame organisatie van evenementen nog verder kunnen verbeteren.

2.3 Organisatoren

Met "organisator" worden in dit charter enerzijds de interne organisatoren bedoeld. Dit zijn de federale en gefedereerde entiteiten die verantwoordelijk zijn voor het organiseren van de evenementen van het Voorzitterschap EU2024. Anderzijds gaat het over de externe dienstverleners die ingezet worden bij het organiseren van de evenementen.

2.4 Referentiepersoon voor duurzaamheid

Binnen elke organiserende entiteit wordt één referentiepersoon voor duurzaamheid aangeduid. De taak van de referentiepersoon (of een gedelegeerde) is om na te gaan of de organisatoren en dienstverleners rekening houden met de geest van dit charter, zowel bij het opstellen van de overheidsopdrachten als tijdens de evenementen.

ONTWERP 09/03/2023

Het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) is verantwoordelijk voor het opleiden van de referentiepersonen.

2.5 Toepassing

Een duurzame organisatie begint bij de overheidsopdrachten. Bij de bepaling van de selectiecriteria en de beoordeling van de offertes wordt rekening gehouden met de verbintenissen van dit charter. Organisatoren bepalen zelf in welke mate daarbij ook rekening wordt gehouden met de aanbevelingen. Daarnaast zal de referentiepersoon ervoor zorgen dat dienstverleners en organisatoren op de hoogte zijn van de inhoud van dit charter. Het charter zal ook beschikbaar zijn op de website van het voorzitterschap.

3. Verbintenissen

De organisator engageert zich om de volgende verbintenissen na te streven (voor de aanbevelingen zie punt 4):

3.1 Thema

a. De organisator reflecteert over de mogelijkheid om een verband te leggen tussen de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) en het gekozen thema van het evenement, rekening houdend met het programma van het Belgische voorzitterschap. Voorbeeld: SDG 5 – gendergelijkheid – kan gestimuleerd worden door het genderperspectief van het thema als een agendapunt te behandelen tijdens het evenement.

3.2 Inclusie

a. Het streven naar inclusie moet vanzelfsprekend zijn bij elk evenement. De 'Gids voor toegankelijke vergaderingen voor iedereen' wordt gebruikt als inspiratie voor het verzekeren van de toegankelijkheid van alle evenementen.
b. Evenementlocaties en overnachtingsplaatsen zijn toegankelijk voor iedereen met een motorische, visuele, auditieve of mentale beperking, zowel wat betreft de basistoegang als wat betreft vergaderzalen, gemeenschappelijke ruimtes en sanitaire voorzieningen.
c. Waar mogelijk en toepasselijk, wordt er gewerkt met maatwerkbedrijven.

3.3 Gendermainstreaming

a. Het streven naar gelijke kansen voor mannen en vrouwen moet vanzelfsprekend zijn bij elk evenement. De 'Checklist voor de integratie van de genderdimensie in overheidsopdrachten' wordt gebruikt als leidraad voor het streven naar gendermainstreaming bij alle evenementen.
b. Wanneer er gastsprekers worden uitgenodigd voor evenementen wordt er gestreefd naar een evenwicht tussen mannen en vrouwen, en naar een weerspiegeling van de diversiteit van de samenleving in het algemeen.

3.4 Mobiliteit

a. Bereikbaarheid met het openbaar vervoer, de fiets of te voet van/naar de locatie waar het evenement plaatsvindt, wordt meegenomen als criterium bij de keuze van evenementlocaties en overnachtingsplaatsen.
b. Waar de bereikbaarheid niet gegarandeerd is, wordt de mogelijkheid op groepsvervoer onderzocht.

ONTWERP 09/03/2023

3.5 Afval

a. Afval wordt zoveel mogelijk vermeden (zie ook punt 3.7.g over voedselverspilling).
b. Selectieve inzameling van afval is verplicht en wordt op een duidelijke en herkenbare manier georganiseerd. Dit wil zeggen: afvaleilanden die de afvalstromen op één punt groeperen, het gebruik van de lokaal gekende kleuren voor sortering, signalisatie in meerdere talen en/of pictogrammen en/of foto's, en een gepaste inwerpopening.

3.6 Energie

a. Enkel de ruimtes die gebruikt worden, zijn verwarmd. Er wordt naar gestreefd dat de aansturing voor verwarming niet hoger dan 19°C moet worden ingesteld.
b. Wanneer een evenement in openlucht plaatsvindt en er geen aansluiting op het reguliere elektriciteitsnet mogelijk is, wordt er getracht om gebruik te maken van hernieuwbare energie.

3.7 Catering en lokale economie

a. Er is een duidelijke etikettering van de gerechten (hoofdingrediënten en allergenen).
b. Er is een aanbod aan vegetarische en veganistische gerechten, alsook een aanbod voor deelnemers met een voedselintolerantie die aangegeven is bij hun inschrijving (zie ook punt 3.9.f).
c. Geplande maaltijden bestaan uit:
    i. Producten afkomstig van duurzame landbouw;
    ii. en/of lokale producten afkomstig van de korte keten;
    iii. en/of producten die bijdragen aan de lokale economie;
    iv. en/of seizoensproducten;
    v. en/of gelabelde producten: biologische landbouw (Belgische label Biogarantie, AB-label (Frankrijk), EKO-label (Nederland), Bio nach-label (Duitsland), Europees label voor biologische landbouw), duurzame visserij (MSC-label), en eerlijke handel (Fairtrade Belgium-label).
d. Er worden geen bedreigde vissoorten of andere bedreigde soorten geserveerd.
e. Bestelde dranken:
    i. Koffie en thee zijn bio en/of fairtrade;
    ii. Dranken worden uit grootverpakkingen geserveerd, bij voorkeur met statiegeld. Wanneer kleine verpakkingen tot minder verspilling zouden leiden, kan ervan afgeweken worden;
    iii. Drinkwater is bij voorkeur leidingwater;
    iv. Er worden ook gezonde en milieuvriendelijkere alternatieven aangeboden voor de gebruikelijke gezoete dranken (bijvoorbeeld lokaal geproduceerde dranken, zelfgemaakte ijsthee, ...).
f. Het gebruik van individuele wegwerpverpakkingen voor suiker, zout, peper, sauzen, melk of koekjes worden tot het uiterste minimum beperkt. Indien dit onmogelijk blijkt, zijn deze van duurzaam materiaal.
g. Voedselverspilling wordt vermeden. Aan deelnemers wordt daarom gevraagd om vooraf in te schrijven voor de maaltijden. Voedseloverschotten die toch ontstaan, worden in de mate van het mogelijke weggeschonken en met strikte inachtneming van de regels inzake voedselveiligheid.

3.8 Materiaal

a. Er wordt gebruik gemaakt van de infrastructuur die ter plaatse aanwezig is en/of materiaal wordt op duurzame wijze gehuurd. Als er nieuw materiaal moet worden aangekocht, wordt gestreefd naar tweedehandsaankopen.

b. Materialen – zoals bewegwijzering en naamplaatjes – worden geproduceerd voor hergebruik en bevatten geen verwijzingen naar een specifiek evenement, zodat ze gedurende het voorzitterschap opnieuw kunnen worden gebruikt.
c. Promotiemateriaal - zoals banners en zeilen - wordt van pvc-vrij of gerecycleerd materiaal gemaakt.
d. Er wordt maximaal gebruik gemaakt van biologisch afbreekbare schoonmaak- en hygiëneproducten en/of producten met een ecolabel.

3.9 Communicatie

a. De communicatie verloopt zoveel mogelijk digitaal en via bestaande kanalen (QR-codes, ledschermen, websites, sociale media, kranten, …), terwijl de toegankelijkheid steevast gewaarborgd wordt.
b. Organisatoren passen het principe van digitale soberheid zoveel mogelijk toe: bijv. het aantal e-mails wordt beperkt, documenten worden op een website geplaatst en via een link verzonden, eerder dan via bijlagen. Er wordt nagekeken of gegevens die online zijn opgeslagen, verwijderd kunnen worden van zodra ze niet meer nodig zijn.
c. Voor communicatie op papier wordt er bij voorkeur dubbelzijdig afgedrukt op gerecycleerd papier of papier met het EU Ecolabel, FSC, PEFC of gelijkwaardig label. Daarnaast wordt het aantal afgedrukte documenten beperkt.
d. Er wordt in de communicatie rekening gehouden met de genderdimensie, voor zowel de taal als de afbeeldingen. De communicatie zal streven om de diversiteit van de samenleving te weerspiegelen en zal niet discrimineren op basis van gender, leeftijd, afkomst of handicap.
e. De communicatie zal toegankelijk en leesbaar zijn (zie bijvoorbeeld het AnySurfer-label of de internationale Web Content Accessibility Guidelines).
f. In de begeleidende praktische informatie bij de uitnodiging:
    i. Wordt de werkwijze om deelname te bevestigen of annuleren duidelijk gecommuniceerd om o.a. voedselverspilling tegen te gaan;
    ii. Is er een mogelijkheid om eetrestricties aan te duiden;
    iii. Is er een duidelijke vermelding van een vegetarische of veganistische optie voor de maaltijden;
    iv. Kunnen mensen met een beperking hun specifieke behoeften kenbaar maken;
    v. Wordt er een duidelijke vermelding voorzien over de bereikbaarheid via openbaar vervoer, georganiseerd groepsvervoer, te voet of met de fiets wanneer deelnemers zelf instaan voor hun verplaatsing.

4. Aanbevelingen

De organisator neemt de volgende aanbevelingen in overweging:

4.1. Mobiliteit

a. De organisatoren overwegen grondig of fysieke vergaderingen kunnen worden vervangen door videoconferenties of hybride vergaderingen.
b. Bij de keuze van de evenementlocatie kan de organisator er rekening mee houden dat het evenement gemakkelijk bereikbaar is vanuit het buitenland. De organisator denkt ook na over hoe lokale trajecten kunnen worden beperkt.
c. Voor een kort traject van het buitenland naar België wordt gekeken naar de mogelijkheid om de verplaatsing per trein te doen.

d. De organisator moedigt de deelnemers aan om de impact van hun verplaatsingen in de mate van het mogelijke te compenseren, bijvoorbeeld door te investeren in een klimaatfonds of projecten die gelinkt zijn aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

4.2. Locatie en overnachtingsplaatsen in België

a. Bij de keuze van locaties en overnachtingsplaatsen wordt bij voorkeur geopteerd voor aanbieders met een duurzaam personeelsbeleid, dit wil zeggen aandacht voor personeelsopleiding, gelijke kansen, inclusie en gendergelijkheid, veiligheid, gezondheid en welzijn, bestrijding van pesterijen, en bevordering van diversiteit.
b. Bij de keuze van locaties en overnachtingsplaatsen wordt bij voorkeur geopteerd voor aanbieders die een milieubeleid hebben. Zij nemen bijvoorbeeld de volgende maatregelen:
    i. Zoveel mogelijk gebruik van natuurlijk licht en/of ledlampen.
    ii. De airconditioning 5 tot 7° onder de buitentemperatuur bij warm weer;
    iii. Voorzieningen die zijn zuinig in stroomverbruik;
    iv. Een EPC-certificaat van type C of beter;
    v. De aanwezigheid van waterbesparende kranen, douches en toiletten;
    vi. Aanmoediging van hergebruik van handdoeken in hotels;
    vii. Er wordt kraanwater aangeboden, in karaffen, herbruikbare glazen, tassen of bekers;
    viii. De locatie bezit een milieulabel (bijvoorbeeld EMAS, ISO 14001, Label Ecodynamische Onderneming, Green Key of Green Globe Certification).

4.3. Materiaal

a. De aankoop van snijbloemen of andere bederfelijke of wegwerpproducten wordt waar mogelijk vermeden.
b. Planten worden bij voorkeur gehuurd.
c. Het beschikbare materiaal kan tussen organisatoren onderling uitgewisseld worden.
d. Bij de aankoop van “stationery” (bijvoorbeeld notitieboekjes of balpennen) wordt rekening gehouden met duurzaamheidscriteria. De gids voor duurzame aankopen kan daarbij als inspiratiebron dienen.

4.4. Catering en lokale economie

a. Bij de keuze van een cateraar wordt bij voorkeur geopteerd voor aanbieders met een duurzaam personeelsbeleid, dit wil zeggen aandacht voor personeelsopleiding, gelijke kansen, inclusie en gendergelijkheid, veiligheid, gezondheid en welzijn, bestrijding van pesterijen, en bevordering van diversiteit.
b. De organisator overweegt cateraars die uit de lokale economie komen en/of een milieulabel hebben.
c. De aangeboden voeding is gezond en evenwichtig, zoals aanbevolen door de bevoegde instanties in België.
d. Indien met een buffetoptie wordt gewerkt, is het vegetarische en/of veganistische aanbod ruimer beschikbaar dan enkel voor het aantal deelnemers die dit als zodanig registreerden bij inschrijving.

4.5. Communicatie

a. Aan de deelnemers kan de beslissing worden uitgelegd om vegetarische en veganistische maaltijden te serveren.

b. Men kan de deelnemers aanbevelen een eigen herbruikbare drinkbus mee te nemen naar het evenement.
c. Het uitdelen van “stationery” gebeurt niet systematisch maar, wanneer het protocol dit toelaat, op verzoek van de deelnemers.
d. Wanneer er een beroep wordt gedaan op een drukker wordt de voorkeur gegeven aan drukkers uit de sociale economie en/of drukkers met een milieulabel (bijvoorbeeld EMAS, ISO 14001, Label Ecodynamische Onderneming, Green Key of Green Globe Certification).
e. Indien mogelijk wordt er afgedrukt met plantaardige inkt.
f. Bij de keuze van het communicatiemateriaal wordt er nagedacht over hergebruik.
g. Er wordt wanneer mogelijk geopteerd voor herbruikbare badges en/of badges van duurzaam materiaal. Herbruikbare badges kunnen bij het buitengaan in een daarvoor voorziene doos worden gedeponeerd.

5. Slot

Dit charter is aangenomen door de Stuurgroep (SGP), het hoogste besluitvormingsorgaan van het overlegmechanisme van het Belgische EU2024-voorzitterschap.